

NAPREJ

Glasiló jugoslovanske socialno demokratične stranke.

Izhaja razen nedelj in praznikov vsak dan popoldne.

Uredništvo in upravníštvo v Ljubljani, Frančiškanska ulica šte. 6, I. nadstr. Učiteljska tiskarna.

Naročnina: po pošti z dostavljanjem na dom za celo leto K 42.—, za pol leta K 21.—, za četrť leta K 10.50, za mesec K 3.50. Za Nemčijo celo leto K 46. za ostalo tujino in Ameriko K 54.

Inserati: Enostopna petit vrstica 30 v; pogojen prostor K 1.—; razglaš in poslano vrstica po 60 v; večkratne objave po dogovoru primeren popust.

Reklamacije za list so poštnine proste.

Posamezna številka 20 vinarjev.

Čudovita logika diplomatov.

Če jemljemo dan za dnem časnikarje v roko in jih čitamo, se nam usiljuje misel, pregrešna misel, da je vsa časnikarska politika pođ vtiskom govorov in gest raznih in različnih diplomatov, ki vihrajo z v živih barvah poslikanimi pahljačami po zraku, da tako navrnejo pozornost javnosti nanje, dočim v svojih laboratorijih in političnih ambulatorijih kujejo tajne načrte in ukrepe, s katerimi potem presenečajo ob vsej nelogiki domače in tuje zemljane. Nekam taka domnevanja se usiljujejo tudi mirnemu čitatelju političnih dogodkov, ki veruje, upa in je prepričan, da je vse diplomatično in politično delo namenjeno občenemu blagru.

Čitali smo, kaj je govoril dr. Solf kot prijatelj sporazumnega miru, čitali smo izjavo imperialista v. Hintzeja in nazadnje mračni govor avstro-ogrškega zunanjega ministra, ki je nekaj dni pozneje že povabil vse vojujoče države na zaupen posvet, na katerem bi državniki zamenjali svoje misli in ustvarili predpogoje za mirovna pogajanja. Naglašajo mož popolnoma prav, da je to potrebno z ozirom na človečnost in nedoglednost konca vojne, ki utegne sicer zahtevati še ogromne žrtve in napraviti le še večjo škodo. O miru je govoril tudi v. Payer v Nemčiji, ki mu je tudi nekoliko naklonjen, ki pa naglašajo, da je vzhodno vprašanje končno rešeno.

Že skoro teden dni je minilo, odkar je objavil Burian svojo mirovno ponudbo, toda državniki centralnih držav ne črhnejo niti besedice o njej. Časopisje sporazuma noti ni naklonjeno, ne zaupa ji, pa tudi v Nemčiji jo časopisje odklanja. Sporazum najbrže odkloni ponudbo, zahtevati pa utegne konkretne predloge. Spričo položaja bi pa pričakovali, da državniki centralnih držav zavzamejo lojalno stališče napram avstro-ogrski noti, podajo svoje izjave in dokažejo z njimi, da jim je resno do miru na načelih, ki jih je sporazum že tolkokrat naglašal in so jih posamezni državniki centralnih držav že tudi akceptirali.

Mirovna ponudba more imeti uspeh le tedaj, če ima potrebno moralno zaslonbo, ki prepriča narode entente o svoji iskrenosti in o iskrenosti preustrojitve sedanjega sistema. In tega diplomati niso storili. Nastopajo in izjavljajo vsak po svoje, vsak tišči sto in sto vrtic, po katerih bi se utegnile otihotapiti reforme ali demokratizem, pove vsak svoje stališče na ves glas, kakor bi hotel namenoma dokazati, da nam ni resen mir, prepričati vsakršno zblizanje narodov sveta. In zavezniki delajo tako!? Kje je smotrenost, kje je logika, kje iskrenost, kje enotnost in res prava volja za mir?

Nemčija sicer objavlja neke komunikacije, po katerih se baje nemška vlada strinja z avstro-ogrsko noto. To

pa ne zadostuje, zakaj izjave posameznih državnikov, ki smo jih čuli doslej, si tako temeljito nasprotujejo, da prav nič ne zbujaajo le kako slutnjo, da je nemška diplomacija enotna v stališču napram mirovnemu vprašanju.

Če bi hoteli državniki osrednjih držav podpreti noto avstro-ogrškega ministra Buriana, bi morali podati še o pravem času konkretne izjave, ki bi zbudile zaupanje med narodi doma in v tujini; zakaj centralne države so na napačni poti, če mislijo, da jim prineso imperialisti sporazuma mir. Če hočemo priboriti sporazumen mir, ki je edina možnost, si moramo pridobiti zaupanje narodov, moramo to zaupanje zaslužiti ter dokazati narodom, da smo ga vredni, preden imperialistični državniki sporazuma zopet hujskajo in odklanjajo ponudbo. Če se ne ustvari podlaga, če centralne države ne podajo primernih in enotnih izjav, ki dajo noti moralno zaslonbo, tedaj mora nota ostati le kocka, ki jo je Burian sicer zagval pod mizo, ne pa na mizo.

Francoski socializem.

Tudi na Francoskem je čas »dvorskega miru« pri kraju. Francoski proletariát je v hudem boju proti vladi Clemenceaua. Obsodba Malvya poostruje ta boj, saj je bil predvsem izgnan zaradi tega, ker se je kot notranji minister branil, da bi na zantevo vojaške policije izdal odredbe proti strokovnim organizacijam in njih zaupnikom. Vendar so v boju proti Clemenceauu namen in metode posameznih skupin, iz katerih obstoje francoske socialistične stranke, prav različni.

Naiskrajnejša desnica stranke, skupina Albert Thomas, Varennes, Campere-Morel, se drži načel prvega vojnega leta. Najvažnejša naloga je bila zmaga nad Nemčijo. To nalogo je izpolnjeval proletariát najbolje, ko je podpiral vlado. Ako je vlada Clemenceaua nezmožna, da zbere okolo sebe vse razrede in stranke, tedaj naj se nadomesti z drugo, ki bi ji pripadali tudi socialisti in katero bodo socialisti tudi podpirali. »Dvorski mir« ostane potreben v dosego cilja.

Centrum, skupina Renaudel, Sembat, Cachin, se je nekoliko otresel tega vladi prijaznega socializma. Po zmagah Nemčije na zahodni fronti spomladi tega leta so se kazali pojavi, ki so spominjali na revolucionarni socialni patriotizem iz leta 1871. Napadel je vlado s pripombo, da je nezmožna, da razvije vso moč naroda in organizira obrambo dežele. Nastopil je pot, kakor da računava z možnostjo, da proletariát, prav kakor leta 1793 in 1871., v slučaju poraza na fronti potegne moč nase in mora s pomožno silo sam organizirati obrambo dežele, kakor da bi ne zaupal tako kot leta 1916 »dvorskemu miru« temveč hoče kot leta 1793 in 1871 napraviti revolucijo proletarijata, da reši ogroženo domovino. Vendar te misli nikoli niso prišle do popolnega razvitka. Pričele so vzkliči, ko so porazi na fronti zbujaali v socialistični stranki skrb za domovino, dočim vendar opozicionalno razpoloženje delavskih mas proti diktaturi Clemenceaua ni dopuščalo, da bi socialisti podpirali vlado. Toda razvijati se ta misel ni mogla, čim se je vojna sreča obrnila, in domovina ni bila več v nevarnosti.

Zategadelj pa so sedaj tem mogočnejše nastopile v stranki pacifistične struje. Pojavile so se pa prej v strokovnih organizacijah, kakor v stranki sami. Že v prvem vojnem letu je pričela proti socialno patriotično-dvorsko-mirnemu stališču »Confédération générale du Travail« opozicijo, na katere čelu je stal Mersheim, vodja kovinarjev. V zadnjem letu je konfederacija pod pritiskom vojne utrujenosti mas morala pristati opoziciji vedno večje koncesije. Konfederacija nastopa sedaj prav odločno za sporazumen mir in za mednarodni delavski kongres. Vendar te koncesije niso zadostovale enemu delu vsled vojne radikaliziranih mas. Sredi strokovnih organizacij je nastala »naiskrajnejša levica« ki se je organizirala na konferenci v St. Etienne in nastopila na zadnjem kongresu strokovnih organizacij ne le proti večini, temveč tudi proti zmerni opoziciji, katero vodi Mersheim. Ko je ta skupina ne oziraje se na zadrego na fronti zahtevala takojšnjo akcijo mas proti vojni, se ji niso protivili le »socialni patriotje«, temveč tudi Mersheim, soustanovitelj Zimmerwaldskega gibanja, z razlogi: »Mi nočemo sklepati nikakega miru, kakršen je brest-litovski«.

LISTEK.

Rdeči sarafan.

Poljski spisal Mihael Czajkowski.

(Dalje.)

Še sem omahoval, ali me splohi more kdo prepričati, ali naj vsak pomislek, ki se zame nikakor ne spodobi, odvrnem takoj.

Tedaj je vstopila sestra in mi pomigala:

»Vstani in pojdi sem, samo rotim te pri spominu naše matere, da ne delaš tu nikakega hrušča!«

Obotavljajoč sem ji sledil v strahu, kakor ga čuti na smrt obsojeni zločinec, ko stopa na morilni oder. In kakor se ta trdno drži izpovednikovega talarja in krvnikove obleke, tako sem se oprijel tudi jaz sestrine obleke. Na sestriin migljaj sva se splazila k vratom sobe, v kateri je stanoval Vladislav in tu sem zapazil skozi špranjo istega sedeti na stolu in pred njim klečečo — Pavlino, katero je poljuboval in ji gladil lepe kodre.

Meni se je stemnilo pred očmi. Bil sem čisto iz sebe in hotel vlomiti vrata, a padel sem z glasnim krikom na pol v nezavesti na tla.

Kot v sanjah sem slišal, kako so se vrata odprla in glas onega Vladislava:

»Ha, ničvrednež! Tako more oni, ki ni patriot, postati tudi špijon!«

Divje sem skočil pokoncu, ko je stopil Vladislav iz sobe, rekoč:

»Zdravstvuj, Pavlina!«

Že sem hotel teči za njim, da bi ga ubil, ko mi je nezvesta zaklicala:

»Tomaž!«

Divje sem jo sunil nazaj:

»Proč od mene, ti goljufivka!«

Moja sestra jo je komaj spravila z vso močjo v bližnjo sobo, kjer je neprenehoma klicala:

»Tomaž! Tomaž!«

Sedaj se je prikazal baron, ki me je vjel v svoje roke, ko me je napadel krč.

Ko sem se zopet zavedel, sem zaklical poln obupa s satanskim nasmehom:

»Naprej! Zasledujmo tega Vladislava!«

»Pojdi!« je odgovoril svak. »Moj voz je že pripravljen. Katarina se pa pelja v tvojem vozu domov!«

Brez slovesa sva odrdrala: »Kakor veš, moj Tomaž, ljubijo ti Poljaki svojo domovino do blaznosti! Edini ti se nočeš udeležiti te vojske in imaš tudi popolnoma prav. Ta Vladislav je, kakor se pripoveduje, častnik v poljski armadi. Ni čuda, ako ljubi in obožuje Pavlino v svoji mladostni fantaziji in strasti s svojim še ne zreлим srecem v njem junaka, kot bi to storila vsaka druga na njenem mestu. Jaz sem iz volilne dežele, in kdo ve, če še jaz ne vstopim v vrste, ko pride Napoleon v naše kraje. Kajti tudi Katarina je Poljakinja in te so vse enake!«

Šele te baronove besede so mi odprle oči. Blagoslovil bi ga, ko bi bil takrat sposoben.

Namesto tega sem zatrdno sklenil, da stopim v vojsko in postanem junak, da me bo nezvestnica saj oboža-

vala. Kaj pa sem še hotel v domovini, pred očmi imeti vedno goljufivo ljubico in ž njo dihati isti zrak? O, ne!

Raje umrjem! Potem bo vsega konec in ljudje bodo rekali:

»Kako škoda ga je! Bil je dober patrijot!«

Ona me bo objokavala in dejala mogoče:

»Saj je bil vendar vreden moje ljubezni, kajti umrl je za domovino!«

Ko sem se vrnil oni večer, sem razodel sestri, da gospoda Boska nočem več zasledovati, ampak se hočem peljati v Varšavo in ondi stopiti v armado.

Katarina je jokala zaradi tega in baron me je hotel odvrniti od tega sklepa.

Jaz sem vse to verjel in jima bil hvaležen. Kajti človeku dobro dene, ako vidi, da so še ljudje, ki ga ljubijo v nesreči.

Ko sta naposled izprevidela, da je moj sklep neomajen, sta me prosila, da naj saj njima izročim premoženje v oskrbo.

Sicer bi bil Pavlino neizrečeno rad še enkrat videl, a se nisem sramoval samo to storiti, ampak celo govoriti o tem.

Tako smo se peljali kar hitro v Kaminjec.

Tu so me za denar in lepe besede proglasili za polnoletnega. Baronu sem odstopil po kupni pogodbi vsa posestva. Tudi priče so se dobile, ki so pismeno potrdile svojo prisotnost pri izplačevanju kupne cene.

Od tu sem se napotil skozi Galicijo naravnost v vojvodino Varšavsko.

(Dalje prih.)

Mirovna potreba mas, ki se je pokazala tako močno v strokovnih organizacijah, je očvrstila tudi opozicijo v stranki. Včlenjena je v največjo opozicijo, na katere četu stoji in deluje Longuet in ki je najbližja večini federacije in radikalni opoziciji »Kientalcev«, katerih voditelj je bil na zadnjem zasedanju nacionalnega sveta Loriot in ki je v zvezi z najskrajnejšo levico sindikalistov z ljudmi od St. Etienne. Skupina Longuet je predvsem pacifistična: ona hoče sporazumni mir, njegovo pripravljane po internacionalnem socialističnem kongresu, zvezo narodov kot najvažnejši vojni dogodek. Dokler pa traja vojna, ne sme proletarijat težkočati obrambe domovine. Skupina Loriot nasproti je revolucionarna, močno prepričana z boljševizmom. Vojna se more končati le z revolucionarno akcijo proletarskih mas.

Vojna utrujenost mas je predvsem učvrstila skupino Longuet. V Seine-federaciji, najmočnejši organizaciji stranke, ima že dolgo večino. Sedaj jo je dosegla tudi v nacionalnem svetu stranke. Na njenem zadnjem zborovanju je dobila resolucija Longuet 1544, resolucija Renaudel 1172, resolucija Loriot 152 glasov. Ako bo strankin zbor, ki se v kratkem snide, potrdil ta dogodek, tedaj pride vodstvo stranke v roke njegovega pacifističnega krila. Vprašanje je vsekakor, ali se bo najskrajnejša desnica Alberta Thomasa podvrgla taki odločitvi strankinega zborovanja. Ako ne stori tega, tedaj se utegne na strankinem zboru stranka razcepiti.

Vojna poročila.

Italijanska ofenziva doslej brezuspešna.

Dunaj, 19. julija. Uradno se razglašajo: Med Brento in Piavo so Italijani po težkih izgubah zadnjih dni ustavili svoje napade. Med našimi vrlimi četami, ki so v zadnjih dnevih z uspešnim sodelovanjem artiljerije zmagovito zavrnile vedno znova napadajočega sovražnika, zaslužita ogrska pešpolka št. 39 in 105 posebno priznanje. V ozemlju Sedmih občin ljut artiljerijski boj. Pri San Donà di Piave je bil zavrnjen ponočni prehodni poskus italijanskih oddelkov.

Silni boji na francoski fronti.

Berlin, 19. septembra. (Uradno.) Armadna skupina kraljeviča Ruprechta in generala Boehna: Severno Bixschote smo zopet osvojili štiri dne 9. septembra v rokah sovražnika ostale dele sprednjih jarkov ter vjeli pri tem večje število Belgijcev. Povečano poizvedovalno delovanje med Ypernom in La Bassee. Severno Armentieresa in južno kanala La Bassee so bili zavrnjeni delni napadi sovražnika. Na odseku Moeuresa in Havrincourta močnejši artiljerijski boj. Angleži so zopet obnovili svoje napade proti našim postojankam pred Hindenburgovo črto v odseku od gozda Havrincourt do Somme. Severno Gouzeaucourta in proti kraju samemu naperjeni napadi so se izjalovili pred našimi črtami. Nemški lovski polki so trdovratno branili Gouzeaucourt. Tudi med Gouzeaucourtom in Hargicourtom smo odbili Angleže, ki so večkrat naskočili z močnimi silami in oklopnimi vozovi. Epehy in Ronsoy sta ostala po menjajočem se boju v njegovih rokah. Zvečer je obnovil sovražnik na celi fronti svoje napade. Bili pa so povsod zavrnjeni. Med Hargicourtom in Pontrie so vdri Avstranci v naše pozicije. Po trdem boju se je posrečilo zahodno Bellicourta-Bellenglise ustaviti sovražnika, ki je napravil sunek med Hargicourtom in Pontrie. Med potokom Omignon in Sommo so napadli Angleži v zvezi s Francozi. Zastavil je močne sile in je skušal predreti naše črte na St. Quentin in severno odtod. Do poznega večera trajajoči boji so se končali s popolnim neuspehom za sovražnika. V silnih bojih je bil vržen nazaj v njegove izhodne postojanke. Južno Somme se je zrušil delni napad Francozov. Na 35 km široki napadalni fronti smo po ujetnikih konstatirali 15 sovražnih divizij.

— Armadna skupina nemškega cesarjeviča: Med Ailetto in Aisno je zadobil artiljerijski boj popoldne zopet izredno moč. Silni delni napadi, ki so bili posebno naperjeni proti našim črtam na obeh straneh ceste Laffieux-Chavignon, so bili zavrnjeni. — Armadna skupina generala von Gallwitza: Ob Cotes Lorraines je oživel bojno delovanje. Pri sunku na Manheules smo dobili ujetnikov.

Berlin, 19. septembra zvečer. Na večerajšnji bojni fronti med gozdom Havrincourtom in Sommo so se Angleži omejili na delne naskoke, ki smo jih povsod zavrnili.

Italijanska ofenziva.

Dunaj, 19. septembra. Že tri dni napadajo Italijani v srditih naskokih avstroogrske bojne črte med Brento in Piavo. Težki topovski ogenj, ki se siplje na planoto Sedmih ob-

čin, je smatrati za začetek razširjenja bitke na obeh straneh Asiaga. Ob Piavi Italijani za enkrat še mirujejo. Očividno pa se vrše priprave za silovit prehod italijanskih čet čez Piavo.

Angleži pred Hindenburgovo črto.

Zeneva, 19. septembra. Na zapadnem bojišču nadaljuje maršal Foch svoje velenapade v dosedanji smeri. Angležem se je pri tem posrečilo, da so se v središču napadalne fronte Cambrai-St. Quentin približali Sommi. Angleške čete so vdrlle na predpolje Hindenburgove črte.

Vesti iz Rusije.

Organizacija delavskih komitejev in druge reforme.

Petrograd, 19. septembra. Danes se je vršilo v smolniskem inštitutu posvetovanje delavskih zastopnikov rajonskih sovjetov o organizaciji delavskih komitejev in nastanjenju delavstva v boljša stanovanja. Na podlagi dekreta glede organizacije delavskih komitejev se skliče za 25. september skupščina vseh hišnih stanovalcev v svrhu volitve delavskih komitejev. Tobačne tovarne so prešle z dne 26. avgusta v upravo sovjeta za narodno gospodarstvo. Pošiljatve blaga se morejo vršiti le s posebnim dovoljenjem uprave. Finančne zadeve teh podjetij so podrejene komiteju tovarniških delavcev dotičnega podjetja.

Reakcija pri delu.

Kijev, 18. septembra. Tu se je vršilo zborovanje državne dume in državnega sveta bivšega ruskega cesarstva, da se posvetujeta o vprašanju, kako bi se dal pobijati teror na Ruskem. Zborovalci so sklenili, nasloviti na vse evropske države protestno izjavo. Centralni komite ukrajinskih korporativnih zvez je izročil nemškemu poslaniku v. Mummu protestno izjavo proti grozodejstvu, ki jih je izvršila sovjetska vlada.

General Brusilov oproščen.

Kijev, 19. septembra. Vest o usmrtni generala Brusilova se dementuje. Iz Moskve se poroča, da je bil oproščen, ko se je obvezal, da ne odpotuje v nobeno ententno državo.

Beg generala Horvata.

Moskva, 19. septembra. Ministrski predsednik vzhodno-sibirskje vlade, general Horvat, je odpotoval z nekaterimi člani svojega kabineta nemudoma na mandžursko bojišče. Došla je vest, da nameravajo pobegniti Horvat in njegovi pristaši na kitajsko ozemlje, da se odtegnejo aretacije.

Za preganjanje ententnih državljanov.

Petrograd, 19. septembra. V Volograd: je pozval ljudski komisar Kodrov prebivalstvo vse gubernije, da neobzirno preganjajo Francoze, Angleže in Amerikance. V raznih krajih je prišlo do pogromov proti ententnim državljanom. (Opozarjamo, da je treba večino ruskih vesti čitati z veliko previdnostjo, ker prihajajo skozi različne urade in agenture, ki jih utegnejo po svoje priokrojati. Dokaz za to je dejstvo, da se mnogo teh vesti pozneje dementuje. Op. uredn.)

Politični pregled.

— **Iz parlamenta.** Kakor smo že poročali, se sestane poslanska zbornica dne 1. oktobra na jesensko zasedanje. Dnevni red prve seje se je poslancem že razposlal. Več kot gotovo je, da bo podanih takoj v prvi seji več najhujših interpelacij, iz katerih se bo razvila velika politična debata. Med drugimi se vložijo interpelacija o novi nemški pogodbi z Rusijo, o jugoslovanskem vprašanju, posebno glede razmerja Dalmacije, Hrvatske, Bosne in Hercegovine in o delitvi deželne upravne komisije za Češko.

— **Iz vojnogospodarske komisije.** Vojnogospodarska komisija je v zadnji seji pričela razpravo o kovinski centrali. Ministerialni svetnik pl. Sochor je poročal o organizaciji za nabavo kovin v vojni. Do leta 1915. se je nabava vršila v tujemstvu, potem pa se je poseglo po zalogah v notranjosti. Od 80.000 vagonov kovin, ki so se do 30. septembra 1917. rekvirirale, oziroma nakupile v notranjosti, sta dali industrija in obrt 66 odstotkov, zasebniki pa 34 odstotkov. Vrednost kovin je znašala 356 milijonov kron. Glavnica kovinske centrale znaša štiri milijone kron in se obrestuje po pet odstotkov. Poslanca Seitz in Jeržabek sta ugovarjala proti pobiranju kljuk ter

nasvetovala, naj se preje pobero kovine po bojiščih.

— **Delitev Češke.** Kakor nemški listi poročajo, se nameravana delitev Češke izvrši v najkrajšem času. Deželna upravna komisija, ki je stopila na mesto razpuščenega deželnega odbora, se razdeli v dva narodna oddelka z enakim številom članov. Ker je štela komisija doslej 5 čeških in 3 nemške člane, bodo imenovali na novo dva Nemca. S 1. oktobrom se ustanovita dve prvi okrožji: Litomeřice in Praga, dasi je treba premagati še precej ovir, ker manjka uradnikov.

— **Rešitev jugoslovanske krize.** Zdi se, da stojimo neposredno pred važnimi odločbami. Ogrski min. predsednik je bil zadnje dni ponovno pri cesarju, na Dunaju se mudijo bosenski deželni poglavar general baron Sarkotić, novi skupni finančni minister dr. pl. Spitzmüller pa se pripravljajo na pot v Bosno. Wexlerle je na Dunaju več ur konferiral z ministrom a. latere grofom Zichy, protektorjem frankovskih načrtov in z vnanjim ministrom grofom Burianom. Kaj se je na Dunaju skuhalo, se kmalu pokaže. Kaj imamo pričakovati, si lahko mislimo. Karkoli ti gospodje sklenejo, rešitev jugoslovanskega vprašanja to gotovo ne bo.

— **Nemška socialna demokracija za revizijo vzhodnega miru.** Troelstra, ki se je v Frankfurtu razgovarjal s poslancem Ebertom, poroča: Včeraj sem dobil pooblastilo nemškega strankinega vodstva, da odgovor objavim. Je to izjava, da bi nemška vlada naletela na odločno opozicijo nemške socialne demokracije, če bi zavrnila ponudbo, razpravljati o miru, morebiti zavrnila iz razloga, ker bi se vprašanja, ki so bila urejena v Brestu Litovskem, zopet razpravljala na temelju načel splošnega miru. V zvezi s tem opozarjam na Ebertovo izjavo v »Vorwärts« z dne 6. septembra, kjer pravi, da vzhodni mir za nemško socialno demokracijo ni neizpremenljiv in da se pogajanja za splošen mir ob tem vprašanju ne smejo razbiti. Ugotavljam, da to ne velja le za brest-litovski mir, marveč za mir na vzhodu sploh. In sem spada tudi bukareški mir.

— **Zveza narodov z Nemčijo ali proti njej!** Demokrat in pacifist Quidde priporoča ustanovitev državne komisije v svrhu študija o vprašanju zveze narodov in obenem poroča, da se je cela vrsta družb in zvez obmila na državnega kanclerja z vlogo, v kateri se uudarjajo ravnotake zahteve. V vlogi je povedano, da že v različnih deželah: v Švici, Franciji in Angliji že obstajajo enake državne komisije. V vlogi se tudi uveljavlja, da bi bil tak korak, ki pomenja delo namesto praznih besedi, najbolj pripraven, da se ovrže večkrat izražena sumnja, da državna vlada ne misli resno z vstopom v zvezo narodov. Quidde izjavlja končno, da se bo misel o predporodni novi ureditvi sveta po vojni gotovo uresničila v eni ali drugi obliki. Gre za vprašanje, ali naj se ta novi red izvrši z Nemčijo ali brez nje. Quidde svari nemško javnost pred zadnjima dvema možnostima in zahteva od njega pozitivnega sodelovanja, da prepreči zapostavljenje Nemčije v novem svetu.

— **Rumunija se zopet nagiblje k ententi.** Oficijozno glasilo nemškega vnanjega urada poroča: Vse kaže, da se hoče Rumunija zopet priklopiti ententi in začeti novo vojno. Seveda se niti ne govori, da bi bukareški mir ne bil veljaven ali da bi Bolgarija morali vrniti Dobrudžo. Nemčija je odločno na strani svojih zaveznikov.

— **Še en govor Balfouriev.** Kot prvi ententnih državnikov je angleški vnanji minister Balfour v daljšem govoru zavzel stališče napram mirovni ponudbi grofa Buriana. Balfour se je pečal izključno z Nemčijo in z nasprotstvi med Nemčijo in Anglijo, dočim o Avstro-Ogrski ni spregovoril niti besedice. To ni slučaj, to je dokaz za to, da je le v borbi za svetovno moč, ki se bije sedaj med Nemčijo in Anglijo, iskati pravega vzroka za nadaljevanje vojne in tudi za neuspeh Burianove mirovne akcije. Ravno istega dne pa je govoril Balfour tudi pri slavnostnem obedu na čast grški trgovski komisiji ter izjavil: francoske in srbske čete so na 15 kilometrov široki fronti med Vardarjem in Černo prestopile k napadu ter zavzele prve bolgarske jarke in razne v taktičnem oziru važne višine; uplenile so mnogo topov ter vjelo nad 800 Bolgarov. To je pa le začetek, ki mora voditi k velikim zmagi, k zmagi, pri kateri bodo sodelovale tudi angleške in grške čete.

— **Irska ne da vojakov.** Vojaški poveljnik na Irskem, lord French, je vpoklical 50.000 Ircev. Pozivu pa se je odzvalo le 4000 irskih rekrutov. Tako poročajo iz Dublina.

— **Nova perzijska vlada.** Agence Havas poroča iz Teherana: Nova perzijska vlada, ki je bila imenovana 7. avgusta, je šele te dni pričela poslovati in sicer potem, ko so s silo odstranili prejšnje ministre. Ministrski predsednik je Nussur ed Dauleh.

Delavsko gibanje.

Iz Maribora. V parni pekarni Scherbaumovi v Mariboru so dosegli pekovski delavci 75% povišanje plač; prej so imeli 17 K 50 vin. tedenske draginjske doklade. Delavec prve vrste zasluži na teden 75 kron, druge vrste 68 kron, imajo prosto nedeljo ter dobe primerno množino moke vsak teden in hleb kruha vsak dan. Posebne ure, ki so znašale doslej 80 vin., znašajo sedaj 1 K 40 v. Dogovori z drugimi pekarnami se završe te dni. To je uspeh organizacije!

Dnevne vesti.

— **Stavka v Trstu končana.** Stavka mestnih nastavljenec v Trstu se je končala véčeraj zjutraj s popolnim uspehom stavkajočih.

— **Zdravstveno stanje mestne občine ljubljanske v času od 8. do 14. septembra 1918.** Novorojencev 20, mrtvorojencev 1; umrlo je 19 oseb, in sicer 14 domačinov in 5 tujcev; med njimi za otročico 5 oseb, za tifuzom 1, za grižo 2 (1 tujec), za jetiko 4 osebe (1 tujec), za mrtvoudom 1 oseba, za različnimi 11 oseb. Za infekcijskimi boleznimi je obolelo: 2 vojaka za tifuzom, 8 domačinov, 2 tujca in 6 vojakov za grižo, za vratico 1 domačin.

— **Pomanjkanje olja in masti.** Z Dunaja se brzojavno poroča: Vojno gospodarska komisija je pričela razpravo o centrali za olje in mast. Na podlagi statistike za leto 1917. je upati, da bo do konca 1919. možna preskrba z mastjo v dosedanjem obsegu, to je pol kilograma za osebo in mesec. To je seveda zelo optimistično naziranje.

— **Zasebna pisma, podvržena cenzuri se morajo oddajati izključno le odprta.** Vsako zasebno pismo, podvrženo cenzuri, ki se bo oddajalo zaprto, vrne poštna uprava odpoštilatelju.

— **Stoodstotno podraženie sladkorja.** Dunajski listi poročajo, da nameravajo povišati sladkor za sto odstotkov, tako da bo stal kilogram sladkorja tri krome.

— **Oprostitev invalidnega moštva.** Vojno ministrstvo je odločilo, da se razširijo določbe za trimesečni dopust iz kake vojaške bolnice tudi na invalidno moštvo, ki dohiva preskrbnino in je bilo v aktivni službi pred odhodom v bolnico. Poleg preskrbnine se jim ima priznati tudi prehranjevalni znesek 3 K na dan.

— **Svarilo pred podpiranjem dezertirjev, vojakov, ki prekoračijo dopust, in oseb, ki se odstranijo brez dovoljenja od vojaških krdel.** Ker se radi nepoznanja zakonitih kazenskih določb večkrat podpira dezertirje na ta ali oni način, zlasti da se jih prikriva, se občinstvo opozarja, da je tako podpiranje hudodelstvo po § 220. kaz. zakona in da ima za posledico ječo od 6 mesecev do enega leta, pri obtežljivih okoliščinah pa težko ječo od 1 do 5 let. Vsako podpiranje onih vojakov pa, ki si na svojo roko podaljšajo vojaški dopust, ali pa oseb, ki so se samostojno odstranile od svojih vojaških krdel, bodo v bodoče brezobzirno kaznovali po merodajnih zakonih politične odnosno policijske oblasti. Da se onemogočijo hudodelstva, kot tatvine, ropi itd., katere so izvršili v zadnjem času zlasti pogosto dezertirji, se občinstvo v lastno korist pozivlja, da krepko podpira oblasti pri izsleditvi dezertirjev in drugih sumljivih oseb, ki se potepajo okolo v vojaških uniformah, in jih brez vsacega ozira ovadi.

— **Prememba posesti.** Pozemkova banka v Ljubljani je kupila graščino Krupa na Dolenjskem.

— **Griža na Dolenjskem.** Ljudje, ki prihajajo z Dolenjskega v Ljubljano, pripovedujejo, da je obolelo v Novem mestu in Metliki ter okolici več oseb na griži. Dosedaj je umrlo na tej bolezni že osem oseb.

— **Strokovnim nadzornikom za risanje za štajerske, kranjske in koroške srednje šole, dekliške liceje kakor tudi učiteljska je imenovan za dobo treh let profesor na graški državni realki g. Ladislav Pazdirek.**

— **Iz Mošice na Koroškem.** Tatvine pri nas so seveda na dnevnem redu, seveda še bolj na nočnem. Pa kaj se boš trudil z repico in sadjem, si je mislil neki uslužbenec celovške tvrde Raeman, ki zida tukaj električno centralo za rudokope. Kar veliki »los« je hotel potegniti in je dvignil na pošti 8000 K, ki jih je tvrda poslala vodji podjetja, iz blagajne je pobral 3000 K ter jo popihal brez slovesa. Ker je pa vendarle hotel biti še malo pošten, je poslal ključce prazne blagajne Raemannu v Ce-

lovec. Vajen pa menda ni bil nositi takega bogastva, ker ni prišel dalje kot do Maribora, kjer so mu priskočili na pomoč orožniki, da ne opeša.

— **Akcijske družbe naraščajo.** V torek se je vršila na Dunaju ustanovna seja akcijske družbe za bosansko-hercegovinsko (industrijsko in trgovsko banko. Akcijski kapital znaša šest milijonov. — Brzojavno poročilo pravi: »za sedaj šest milijonov«!

— **Češki narodni davek.** Glasom nemških tistov so organizirala češka obrambna društva po Češkem in Moravskem pobiranje narodnega davka. Vsakemu posamezniku predpisujejo njegovemu premoženju odgovarjajoč davek, ki znaša gotov odstotek državnega davka. Obrambna društva upajo dobiti na ta način deset milijonov kron.

— **Radi roparskega umora** je bil obsojen pred poroto v Gradcu šestnaestletni pomožni delavec Fran Schandl na 16 let težke ječe. Ubil in oropal je 27. maja t. l. v Grambachu pri Gradcu posestnico Marijo Fuchs.

— **Življenje vojnih milijonarjev.** V nekem češkem letovišču je neki ogrski borzni magnat dobil v igri 1.200.000 kron. Pri odhodu je priredil pojedino, ki je veljala 94.000 kron. Nekj drugi je poslal svoja mlada sina na letovišče. Obnašala sta se tam kakor velika dobičkarja in izpila v enem mesecu za 17.000 kron šampanjca. Neki novorojeni dobičkar je kar trosil denar iz svojega žepa, kočijažu je vrgel za malo vožnjo 700 kron, cigantom za igrani komad 800 kron, sobarici je dal napitnine 1000 kron. Življenje uživajo s polno mero, drugi ljudje pa mro lakote ali padajo za domovino.

— **Srebrna krona — 20 kron.** V Pragi je neki trgovec prodal srebrno krono za bankovec 20 kron. Policija je to zvedela in odredila preiskavo v njegovem stanovanju, kjer so našli okoli 400 K in so ga nato aretirali.

— **Roparji ustavili vlak.** Blizu južnega kolodvora v Zagrebu so véčeraj neznan roparji — bilo jih je šestnajst — ustavili vlak in so začeli hitro izkladati vreče z moko na železniški tir. Že so nosili vreče na varno, ko je prihitela kolodvorska straža, ki je streljala na nje. Štirinajst tatov je pobegnilo; dva sta obležala težko ranjena.

— **V Dalmaciji slaba trgateg.** Iz Dalmacije pišejo, da je vinska trgateg letos tam za polovico slabša od lanskega leta, tako da pridelajo letos Dalmatinci le okoli pol milijona hl vina.

— **Sleparija s sladkorjem.** Iz Splita poročajo: V Maskarsko je bilo namenjenih 110 kvintalov sladkorja. Toda, mesto da bi bila dobila ta sladkor makarska aprovizacija, je prišel v roke nekaterim nepoštenim in brezsrčnim osebam na Visu. Vsa zadeva je bila še pravočasno odkrita, tako da je bilo mogoče sladkor zapleniti in ga oddati makarski aprovizaciji.

— **Trgovska šola v Zadru?** Dobrodelno društvo in Zadruska zveza v Zadru sta naprosila naučno ministrstvo, da dovoli otvoriti v Zadru zasebno trgovsko šolo.

— **Bilanca avstrijske tovarne za orožje.** Upravni svet akcijske družbe avstrijske tovarne za orožje je v svoji zadnji seji ugotovil bilanco za minulo poslovno leto. Družba ima 14.409.256 kron čistega dobička proti 18.345.188 kron lanskega leta. — In vse te milijone pobašajo le posamezniki. Delavci, ki so celo leto delali, pa naj se zadovoljujejo s ponomom na svoje plodovito delo, ki je rodilo te milijone.

— **Skrb za otroke v Nemčiji.** Nemški listi iz rajha: Berlinska vojnogospodarska poslovavnica za preskrbo z oblekami in obutvijo je sklenila, da da izdelati 100.000 parov čevljev z usnjenimi podplati. Cena tem čevljev bo šest do osem mark (okoli deset kron), ter bodo oskrbeli z njimi pred vsem otroke. Tako skrb za otroke v Nemčiji. Avstrija, ki Nemčijo sicer v vsem posnemaš, posnemaj jo tudi v tem!

— **Žemlje v Nemčiji.** Z uradnim odlokom je določena cena za funt prepečenca na 90 pfenigov, žemlje se smejo izdelovati težke 70 gramov po pet pfenigov.

— **Grozno onečaščenje trupel.** Najvišji sodni dvor se je te dni pečal z onečaščenjem trupel, pri čemur prihajata v poštev dva primera: prvič med gališkim prebivalstvom je razširjeno praznoverje, da prineseta roki mrtveca srečo, in drugič, želja nekega prekajevalca, da bi dobil meso za klobase. Dne 4. novembra 1916 je bilo v Stryczowu pri Rzeszowu izkopano truplo Stanislave Pragłowskejeve, ki je bilo malo prej položeno v grob. Šele 17. januarja so truplo našli v nekem gozdu ob reki Wislow, več kilometrov od pokopališča v groznem stanju. Odstranjeni sta bili od trupla obe roki, spolni deli izrezani in koža potegnjena z glave. To so našli nekoliko kilometrov oddaljeno. V onem kraju se je zgodilo že leta 1915 enako onečaščenje trupla. Takrat so osumili prekajevalca Kurczeka in ga zaprli. Vendar so postopanje proti njemu ustavili, ker ni bilo dokazov. Sedaj so ga zopet

osumili. Grobar Karol, ki so ga tudi zaprli, je priznal, da je na zahtevanje Kurczeka z njim odprl grob Pragłowskijeve in nesel truplo v gozd. Kurczek je to storil, češ, da prineseta roki mrtve srečo in se njegov slabo uspevajoč obrt zopet izboljša. Okrožno sodišče v Rzeszowu je obsodilo Kurczeka radi poizkušene in izvršene onečaščenja trupla na šest in Franca Karola na štiri mesece strogega zpora. Najvišji sodni dvor je zavrgel ničnostno pritožbo.

Zadnje vesti.

Rumunija zopet v vojni?

Dunaj, 19. septembra. Vojaški strokovnjaki napovedujejo izbruh bojev v rumunski Moldavi, kjer ententni častniki s pomočjo rumunske kraljice in prestolonaslednika baje poskušajo postaviti proti centralnim državam in Bulgariji novo vzhodno fronto.

Notifikacija izpremembe na turškem prestolu.

Dunaj, 19. septembra. Cesar in cesarica sta se danes iz Reichenaua preselila v dunajsko dvorno palačo. Opoldne je cesar sprejel turško odposlanstvo, ki je notificiralo, da je sultan Mehmed VI. zasedel turški prestol.

Spitzmüller priznava ogrske zahteve glede Bosne!?

Budimpešta, 19. septembra. Novoimenovani skupni finančni minister pobaronjeni žid dr. Spitzmüller, je nastopil svoje službeno mesto, ter pri tej priliki izpregovoril svojemu uradništvu o bosenskih zadevah. »Pester Lloyd« poroča, da je minister med drugim izjavil: Geografična lega dežele zahteva, da Bosna in Hercegovina pri ureditvi državnopravnega razmerja prideta v ožji stik z Ogrsko. List pravi, da je ministrova izjava dokaz, da sedaj tudi merodajni avstrijski krogi priznavajo državnopravne zahteve Ogrske glede Bosne. Ogrska, ki nima tako razvite industrije, kakor Avstrija, bo kot kompenzacija gotovo rada prepustila Avstriji surovine v Bosni in Hercegovini, v kolikor jih sama ne bo mogla uporabiti. — To je z ogrske strani res zelo ljubezljivo! Gospodje pa seveda pozabljajo, da je Bosna izključno slovanska.

Stavka zaradi nezadostne prehrane.

Solnograd, 19. septembra. V Solnogradu in v industrijskih krajih po deželi je delavstvo danes stopilo v stavko, da demonstrira zaradi nezadostne prehrane. Vsa industrijska podjetja, tvornice in trgovine so bile zaprte. Prišlo je tudi do izgredov. Demonstracije so se udeležile tudi ženske.

Ogrski državni zbor.

Budimpešta, 19. septembra. Jesensko zasedanje ogrskega državnega zbora se začne dne 10. oktobra in bo trajal delj časa. Vlada pripravlja obsežen delovni program. Predložila bo tudi več zakonov gospodarskega in socialnega značaja, ki so jih prizadeta resortna ministristva že izdelala.

Hindenburg nemški armadi.

Berlin, 19. septembra. »Berliner Zeitung am Mittag« objavlja dnevno povelje generalnega feldmaršala Hindenburga armadi na bojišču, v katerem z ozirom na avstro-ogrsko mirovno noto in povdarja, da pripravljenost za mir ni v nasprotju z duhom, v katerem se bojuje nemška armada. Bojev ne prekinemo. Nemčija, ki se je štiri leta zmagoslavno bojevala za varstvo domovine, mora v borbi počakati, če so sovražniki pripravljeni za mirovna pogajanja ali pa še zavračajo mir, zanašajoč se na svoje sile, ki naj uničijo domovino.

Italijanski odgovor.

Rim, 19. septembra. »Agenzia Stefani« priobča naslednjo noto: Ako je besedilo note, ki ga razširja dunajski korespondenčni urad točen, potem mora italijanska vlada izjaviti, da je namen avstro-ogrskemu predlogu, ustvariti goljujivo sliko mirovnih pogajanj, brez resnične vsebine in brez verjetnosti na praktičen izid. Zadnje izjave nemških in avstro-ogrskih državnikov, ki izključujejo vsako koncesijo na ozemlju in smatrajo nepravilne bukareške in brestlitovske pogodbe za končnoveljavne, onemogočujejo vsako koristno otvoritev mirovnih pogajanj. Ententa in Zedinjene države so svojo vročo željo po pravičnem miru dosti razložno izrekle in obenem nanzanile tudi najvažnejše temelje, ki naj tvorijo podlago za mir. O teh točkah ne omenja avstro-ogrška nota nobene besede. Italijanske aspiracije so avstro-ogrski vladi dobro znane in priznali so jih tudi alianci. Te aspiracije so obsežene v vprašanju narodne enote potom osvoboditve italijanskega prebivalstva, ki je bilo doslej pod suženjstvom Avstro-Ogrske, in v uresničenju pogajanj za varstvo Italije. Dokler ne prizna avstro-ogrška vlada teh posebnih kakor tudi drugih splošnih in posebnih ciljev, za katere se vzajemno bore vsi alianci, Italija ne bo prenehala boja, ki naj privede človeštvo do boljše in varnejše podlage trajnega miru, zgrajenega na svobodi in pravičnosti.

Ameriški odgovor na avstro-ogrsko noto.

Dunaj, 19. septembra. Kraljevi švedski poslanik na Dunaju je izročil danes na poziv svoje vlade c. in kr. zunanjemu ministrstvu besedilo odgovora Zedinjenih držav na noto avstro-ogrsko vlade z dne 14. t. m., ki jo je izročil kraljevi švedski poslanik v Washingtonu kraljevemu poslaniku zunanjega ministrstva v Stockholmu. Besedilo je sledeče: »Čast mi je potrditi sprejem Vašega dopisa z dne 16. septembra, s katerim mi je bila sporočena nota avstro-ogrsko vlade, ki je vsebovala predlog na vlade vseh vojujočih držav, da naj odpošljejo delegate na zaupen in neobvezen razgovor o temeljnih načelih mirovnega sklepa. Poleg tega je bilo predlagano, da se delegatom naroči, medsebojno razložiti nazore svojih vlad glede onih načel, sprejeti analogna sporočila ter naprositi oziroma naznaniti odkrite in pristojuše izjave glede vseh onih točk, ki potrebujejo preciziranja. V odgovoru na to imam čast sporočiti, da je bila predložena vsebina Vašega sporočila predsedniku, ki mi je naročil, naznaniti Vam, da more podati vlada Zedinjenih držav na poziv avstro-ogrsko vlade le odgovor. Naša vlada je ponovno in nepristransko ugotovila pogoje, pod katerimi bi bile Združene države pripravljene razpravljati o mirovnem sklepu. Ne more se in se tudi ne bo baviti z nobenim konferenčnim predlogom glede zadeve, o kateri je tako jasno izrazila svoje stališče. Lansing.«

Premirje in nova volitev vseh parlamentov.

Zeneva, 19. septembra. V švicarskem zveznem svetu se razpravlja o novem predlogu, naj bi se vsem vojskujočim se državam nasvetovalo trimesečno premirje in sicer v svrhu, da se v tem času izvrši nova volitev vseh parlamentov. O predlogu se živahno razpravlja.

Delavski kongres v Londonu.

London, 19. septembra. Mednarodni delavski kongres v Londonu je razpravljal danes o poročilu glede odgovora socialistov centralnih držav z ozirom na spomenico londonske medzvezniške konference o vojnih ciljih v mesecu februarju. V poročilu se izraža do gotove mere zadovoljstvo z odgovorom Bulgarov, Ogrov in avstrijskih nemških socialistov, obžaluje pa odgovor nemških večinskih socialistov, ker baje ovirajo mednarodno konferenco. Poročilo se je izročilo komisiji v razpravo.

Ententna vojna konferenca preložena.

Zeneva, 19. septembra. Ententna vojna konferenca v Versaillesu je bila vsled obolesti angleškega ministrskega predsednika Lloyda Georgeja preložena na nedoločen čas.

Amerika proti Finski.

Helsingfors, 19. septembra. Finski zastopnik v Ameriki, Ignatius, javlja, da Združene države ne priznavajo samostojnosti Finske in da ne dajo žita, dokler stoje nemške čete na finskih tleh.

Shodi.**Pozor železničarji!**

Skupine železničarjev in eksekutive v Ljubljani. Dne 20. t. m. ob pol 8. uri zvečer se bode vršila v društvenih prostorih v Šelenburgovi ulici odborova seja vseh treh okrajnih skupin kakor tudi eksekutive. Dnevni red: 1. Poročilo sodruga Kopača. 2. Določbe glede volitve novega predsednika okrajne skupine Ljubljana I.

Konsumenti južne in državne železnice v Ljubljani! V soboto, dne 21. t. m. ob 7. uri zvečer se bo vršil v dvorani »Mestnega doma« v Ljubljani javen shod konzumentov državne in južne železnice na Kranjskem s naslednjim dnevnim redom: 1. Aprovizacijske razmere železničarjev na Kranjskem. 2. Raznoterosti. K mnogobrojni udeležbi vabijo sklicatelji.

Jesenice. V ponedeljek, dne 23. septembra t. l. ob pol 8. zvečer se bo vršil pri Werglessu na Savi društveni shod splošnega pravovarstvenega društva skupine Jesenice z dnevnim redom: 1. Poročilo o državni konferenci na Dunaju. 2. Razno. Poroča železniški tajnik sodrug Kopač iz Trsta. — J. Pintar, predsednik.

Aprovizacija.

Oddaja mesa. Jutri, v soboto, dne 22. t. m. bodo oddajali mesarji za vso Ljubljano po 15 dkg mesa na osebo.

Meso na zelene izkaznice B. Stranke z zelenimi izkaznicami B prejmejo goveje meso v soboto, dne 22. t. m. popoldne v cerkvi sv. Jožefa. Določen je tale red: od 1. do pol 2. števil 1 do 200, od pol 2. do 2. števil 201 do 400, od 2. do pol 3. števil 401 do 600, od pol 3. do 3. števil 601 do 800, od 3. do pol 4. števil 801 do 1000, od pol 4. do 4. števil 1001 do 1200, od 4. do pol 5. števil 1201 do 1400, od pol 5. do 5. števil 1401 do 1600, od 5. do pol 6. števil 1601 do 1800, od pol 6. do 6. števil 1801 do 2000, od 6. do pol 7. števil 2001 do 2200, od pol 7. do 7. števil 2201 do konca. Stranka dobi za vsako osebo 15 dkg mesa, kilogram stane 2 K 80 vin. Stranke naj pripravijo drobiž.

Inozemsko meso. Mestna aprovizacija bo oddajala inozemsko meso v soboto, dne 21. t. m. in v ponedeljek, dne 23. t. m. v cerkvi sv. Jožefa in sicer od pol 7 do pol

9 ure za privatne stranke, in od 9 ure dalje za gostilničarje.

Prodaja petroleja. Petrolej se bode oddajal po sledečem redu. Liter petroleja stane 70 vinarjev, dokler se ne ustanove druge cene. Stranke naj se strogo drže določenih dni, ker bodo sicer same trpele škodo, če ne dobe petroleja. **Uslužbenci južne železnice** naj takoj zahtevajo karte od aprovizacijske železniške uprave. Petrolej se dobi v naslednjih trgovinah. — **Na prvi odrezek A karte** se dobi pol libra petroleja v sledečih trgovinah: **v I. okraju pri g. Perdanu, in sicer števil 1 do 350 dne 23. septembra, od števil 351 naprej dne 24. septembra; v II. okraju števil 1 do 600 pri Severju, Sv. Jakoba trg: števil 1 do 300 dne 23. septembra, števil 301 do 600 dne 24. septembra; od števil 600 naprej pri Žetkovi, Sv. Florijana ulice: števil 601 do 900 dne 23. septembra, od 901 naprej dne 24. septembra; v III. okraju števil 1 do konca v konzumu, Krakovski napis: števil 1 do 300 dne 23. septembra, števil 301 do 600 dne 24. septembra, števil 601 do 900 dne 25. septembra, od števil 901 naprej dne 26. septembra; v IV. okraju števil 1 do konca pri g. Leskovcu-Medenu, Jurčičev trg: števil 1 do 350 dne 23. septembra, števil 351 do 700 dne 24. septembra, od števil 701 naprej dne 25. septembra; v V. okraju števil 1 do 650 pri g. Holzerju, Dunajska cesta: števil 1 do 350 dne 23. septembra, od števil 351 naprej dne 24. septembra; v VI. okraju števil 1 do 600 pri g. Jeršetu, Sv. Petra cesta: števil 1 do 300 dne 23. septembra, števil 301 do 600 dne 24. septembra; od števil 600 naprej pri gosp. Tomažu Mencingerju, Resljeva cesta: dne 25. septembra; v VII. okraju števil 1 do 600 pri Zormanu, Sp. Šiška: števil 1 do 300 dne 23. septembra, števil 301 do 600 dne 24. septembra; od števil 601 naprej pri Pintariju, Sp. Šiška: dne 25. septembra; v VIII. okraju števil 1 do konca pri Šarabonu, Zaloška cesta: števil 1 do 250 dne 23. septembra, od števil 251 do konca dne 24. septembra; v IX. okraju števil 1 do 250 pri g. Klemencu, Dolenjska cesta: dne 23. septembra; od števil 251 naprej pri g. Marenčetu, Dolenjska cesta, dne 25. septembra. **Na prvi odrezek B karte** se dobi en četrt litra petroleja 23. in 24. septembra, in sicer: v I. okraju pri Jermanu, Poljanska cesta; v II. okraju pri Schifferju, Mestni trg; v tretjem okraju pri Sokliču, Pred Konjušnico; v četrtem okraju v Konzumu, Zvezda; v V. okraju pri Zorcu, Dunajska cesta; v VI. okraju pri Tomažu Mencingerju, Resljeva cesta; v sedmem okraju pri Pintariju, Sp. Šiška; v osmem okraju pri Štefanu Mencingerju, Martinova cesta; v IX. okraju pri Marenčetu, Dolenjska cesta. — **Na I. odrezek C karte** se dobi takoj 1 liter petroleja v sledečih trgovinah: v prvem okraju pri Jermanu, Poljanska cesta; v II. okraju pri Schifferju, Mestni trg; v tretjem okraju pri Sokliču, Pred Konjušnico; v četrtem okraju v Konzumu v Zvezdi; v V. okraju pri Zorcu, Dunajska cesta; v VI. okraju pri Tomažu Mencingerju, Resljeva cesta; v sedmem okraju pri Pintariju, Sp. Šiška; v osmem okraju pri Štefanu Mencingerju, Martinova cesta; v IX. okraju pri Klemencu, Dolenjska cesta.**

Oddaja češpeti. Mestna aprovizacija bo oddajala češpete jutri, v soboto, dne 21. t. m. popoldne od 8. do 9. ure v deški šoli na Ledini, Komenskega ulica.

Prodaja praških klobas po znižani ceni. Mestna aprovizacija bo prodajala klobase v vojni prodajalni v Gosposki ulici v soboto, dne 21. septembra popoldne strankam z zeleno izkaznico A od števil 250 do števil 350. Vsaka oseba dobi pol kilograma; kilogram stane 6 K. **Aprovizacija južne železnice.** Od 19. septembra se oddaja pšenična moka pol kg na osebo po 2.58 K, ovsen riž četrt kg na osebo po 1.58 K, pralno milo četrt kg na rodbino po 20 K, pol litra špirit-denat. na knjižico. Prosi se da se pride takoj po izkaznico za petek dopoldne št. 1 do 800, popoldne št. 801 do 1500; v soboto dopoldne št. 1501 do 2000, popoldne št. 2001 do 2500; v ponedeljek dopoldne 2501 do 3000, popoldne do konca.

Umetnost in književnost.

Nova italijanska revija v Trstu. V Trstu izide v prihodnjih dneh nova italijanska revija, polmesečnik: »La Lega delle nazioni« (»Zveza narodov«) pod uredništvom sodruga dr. Puecherja. Sodrugi, ki razumejo italijansko, revijo toplo priporočamo. Naroča se v tiskarni »Moderna«, Piazza S. Francesco, Trst. Vsak zvezek stane 2 kroni. — Revija se bo prodajala tudi v Ljubljani po knjigarnah.

Razno.

* **Tlaka.** Sedemdeset let je minilo, kar so odpravili tlako. 7. septembra 1848 je podpisal cesar Ferdinand, kljub ostremu odporu plemstva, patent o odpravi tlake, ki je osvobodil kmete od fevdalnega robstva. Za odpravo tlake niso prelivali le kmetije svoje krvi. V velikem revolucijskem gibanju so umirali in krvaveli na barikadah tudi delavci in inteligentje. More se reči, da so bili ravno oni tisti, ki so sneli iz rok kmetov suženjske verige robote. Odprava tlake je zelo povzdignila kmetijski stan; sedaj se je začel šele razvijati. Kmetje so postali svobodni ljudje, ki jih od tedaj ne teži nič drugega kot državni in deželni davki, ki se vendar ne morejo izenačiti z indirektnimi davki, ki jih plačuje delovno ljudstvo. Mestni proletariat, ki se je bojeval za trpeče okolisko ljudstvo in njega osvobojenje, je ostal kljub enakemu zatiranju, doslej še vedno vključen v mezdne verige kapitalističnega suženjstva. Veliki kmetje so si opomogli, a mnogo zla in suženjstva je ostalo še na malem kmetstvu in na batarjih, ki jih stiska dosedaj agrarni kapitalizem enako kot delavce industrijskega kapitalizma. Oprostili se tudi teh zadnjih ostankov suženjstva, je skupna zadeva malih kmetov in delavcev. Batarja more osvoboditi le odprava veleposestev, industrijskega delavca pa odstranjenje mezdnih razmer, socializacija produktivnih sredstev. Deležen mora biti tudi čistega dobička. Boj proti skupnemu sovražniku bi moral združiti vse nepremožne sloje v eno veliko, neprodirno falango.

Izdajatelj in odgovorni urednik

Josip Petejan.

Tisk »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani.

Agitirajte za „Naprej“! Pošiljajte ga vojakom!

Išče se raznašalca

za raznašati „NAPREJ“ v Hrastnik in okolico. Zglasi naj se v konsumnem društvu v Hrastniku vsaj do 24. t. m. Nastop z 1. oktobrom.

Razpis.

Deželni odbor kranjski razpisuje

dvanajst službenih mest za provizorne strežnike moškega spola v deželni blaznici na Studencu.

S to službo je spojena pravica do prostega stanovanja (brez družine), hrane, službene obleke in nagrade mesečne 60 K v prvem letu, 80 K v drugem letu. Deželni odbor bo predlagal deželnemu zboru, da se smejo strežniki po dvehletnem zadovoljivem poskusnem službovanju in po prenehanju strežniškem izpitu stalno namestiti s pravico do časovnega napredovanja in starostne preskrbe. Začetna plača po definitivnem imenovanju znaša 1200 K; od 6. leta naprej imajo definitivni strežniki pravico do 8 v pokojnino vstevnih triletnic po 150 K, tako, da bi znašala polna pokojnina po 30 letih definitivnega službovanja letno 2400 K; naravnati užitek ostanejo kakor v prvih letih nespremenjeni. Za časa provizornega službovanja v prvih dveh letih velja za obojestransko odpoved 14 dnevni rok. V smislu službenih določil za provizorne strežnike prosilci ne smejo biti stari manj kot 25 in ne več kot 35 let. Prošnje, katerim je priložiti dokazilo telesne sposobnosti, rojstni list, domovnico, zadnje šolsko spričevalo ter spričevalo o navedeni kakortudi izkaz o dosedanjem službovanju, je vlagati osebno pri vodstvu deželnih dobrodelnih zavodov v Ljubljani do 10. oktobra 1918. Tam se dobivajo tudi podrobnejša pojasnila.